

Indhold**Side 2**

Hvem sidder der bag...

Side 4

En hilsen fra Ungarn til det danske sprog

Side 6

Sprogcentret i EU-samarbejde

Side 7

Øvelse gør mester

Side 8Kommende kurser 2009
Læserne spø'r**Arbejdsmarkedsdansk på virksomheden Aller Aqua**

Af Thea Lund Holst, lærer i dansk som andetsprog

Fiskefoderfabrikken Aller Aqua i Christiansfeld har gennem det seneste år beskæftiget en halv snes polske medarbejdere. Arbejdet i produktionen kræver ikke danskundskaber på højt niveau. Alligevel er et grundlæggende kendskab til sproget uomgængeligt i det lange løb. Der er kontrol- og kvalitetsskemaer, som skal udfyldes, sikkerhedsbestemmelser, som skal overholdes, og den daglige kommunikation flyder lettere. Som en sidegevinst giver tilbuddet om efteruddannelse mere tilfredse medarbejdere, der føler sig værdsatte.

Gennem Integrationsministeriets arbejdsmarkedspulje kunne virksomheden og Sprogcenter Vejle i efteråret 2008 gennemføre et fuldt finansieret, skræddersyet undervisningsforløb. Kursets indhold blev indkredset gennem forudgående drøftelser mellem arbejdspladsen og sprogcentret. Ud over det kom de sproglige mål.

Aller Aquas ønske var, at polakkerne kunne komme til at kommunikere med andre i hverdagen, både på arbejdspladsen og i lokalsamfundet. Desuden ønskede virksomheden, at medarbejderne fik indsigt i det faglige system, tillidsmandens rolle og virksomhedens flade ledelsesstruktur. Efter samtaler med de enkelte medarbejdere viste det sig, at de havde et gennemgående ønske om at få information om skat, pension og forsikringsforhold.

Undervisningen

Undervisningen var hovedsageligt lagt an på mundtlig kommunikation. Der var stor fokus på sproglige udfordringer fra det daglige arbejde, og virksomhedens daglige sprog blev trænet.

Takket være bevillingen fra Integrationsministeriet var der midler til tolkebistand, når komplicerede emner skulle introduceres. Tillidsmanden informerede med tolk om lønstigningen, som var blevet aftalt mellem fagforbundet og Aller Aqua i foråret. En repræsentant fra virksomheden informerede blandt andet om pensionsordning og ulykkesforsikring, sygdom og behandling heraf. Medarbejderne havde nogle klare forventninger desangående, baseret på erfaringer og viden fra hjemlandet.

Kulturforskelle mellem Danmark og Polen kom også til at spille en rolle. De polske medarbejdere oplever store forskelle i de professionelle omgangsformer, der i Danmark ikke er præget af de samme hierarkier som i Polen. Kan man for eksempel altid bede om hjælp? Og hvordan svarer man i det hele taget en kollega eller en overordnet i en given arbejds-situation?

Efter kurset

Aller Aqua kan mærke, at danskundervisningen har givet et løft. Medarbejderne er blevet mere sikre på sig selv, når de skal tale dansk, og det er også nødvendigt, for al vigtig information foregår på dansk. Medarbejderne har også været tilfredse med forløbet, og flere mener oven i købet, at det var for kort. Kurset har givet deltagerne et skub mod at fortsætte med at lære dansk på ordinære hold på lokale sprogcentre.

SPROGCENTERVEJLE ...i dialog

Kolofon

Redaktion: Anne-Marie Hatami-Rezania, Anne Vind Andersen, Birger Sørensen og Dorthe Nielsen (ansvarshavende).

Layout: Niels Dalager

Tryk: ELBO Grafisk

Oplag: 500

Abonnement:

... i dialog er et nyhedsbrev fra Sprogcenter Vejle, der informerer om sprogcentrets aktiviteter.

... i dialog udkommer fire gange om året. Du kan abonnere på en elektronisk udgave af nyhedsbrevet ved at maile til sprogcentret@vejle.dk og komme på maillisten.

Hvem sidder der bag døren

Af Anne Vind Andersen, Jobguide

En kursist fra et af verdens mindste lande, Island, side om side med en fra verdens største, Kina. Der åbner sig en verden med mange dimensioner, når man en onsdag aften åbner døren til et af Sprogcentrets hold og møder ti personer med ti forskellige nationaliteter.

Jeg er nysgerrig efter at høre, hvor kursisterne kommer fra, og hvorfor de er kommet til Danmark, og hvad de laver her, og jeg starter med at spørge mændene, som her udgør halvdel af klassen – hvilket faktisk er usædvanligt, da de fleste klasser har et stort overtal af kvinder.

Tre ud af de fem mænd er kommet til Danmark på grund af deres arbejde. Sergey fra Rusland arbejdede i en dansk virksomhed i Moskva og fik der tilbudt at komme til Danmark som trainee i firmaet. Han mødte så siden sin danske kone, og derfor blev han hængende. Han har siden skiftet job og arbejder nu på Lego, hvor han bruger sin sproglige baggrund i samhandlen med Rusland og Østeuropa. For Dmitrijs fra Letland er det lidt den samme historie: Han arbejdede i et firma i Letland, men blev tilbudt at blive overflyttet til Danmark og fortsætte arbejdet der, og han har nu været her i foreløbig to år – men hvorvidt han også bliver hængende, melder historien ikke noget om endnu. Martin kommer fra Norge og er flyttet til Vejle for at arbejde på sygehuset som audiograf på høreklinikken. Han konstaterer, at Danmark er det eneste land i verden, hvor bilerne er dyrere end i Norge – til gengæld er alt andet billigere. Og han har så købt en cykel. Med 3 gear – og det, indrømmer han, er for lidt, når han bor i Vejle. Han troede, Danmark var helt fladt – men i Vejle kunne man godt bruge 7 gear... Jan kommer fra Tyskland, fra Berlin (vest) og har været på sommerferie i Danmark flere gange som barn. Han huskede landet som et dejligt land med søde mennesker, og han fik lyst til at flytte hertil og starte et nyt liv. Han er uddannet bygningsmaler og har mange års erfaring fra Tyskland. I 2004 kom han til Vejle og startede med at vaske op på et hotel – men fik dog hurtigt et andet job inden for sit fag. Han er lige nu ramt af finanskrisen og ledig, men meget optimistisk med hensyn til at finde et andet arbejde. For Darren fra England er historien en lidt anden. Han kom til Danmark, fordi han havde mødt en dansk pige – i Peru! Men hun boede altså

Et sprogcenter er en international arbejdsplads, hvor kursisterne kommer fra hele verden. På bare et hold på sprogcentret er der kursister fra i alt 10 forskellige nationaliteter: Kina, Island, Rusland, Letland, Norge, Tyskland, England, Holland og Tyrkiet. I alt har vi kursister fra over 70 forskellige lande.

i København – og det var lidt langt i længden. Så efter et par år fik han arbejde på Lego, og hun flyttede vestpå, og han flyttede østpå, så de havnede i Vejle. Darren sætter pris på roen i Vejle sammenlignet med London. "Her er dejligt stille, men jeg savner lidt den pub-kultur, som er alle steder i England. Danskerne er altid hjemme," konstaterer Darren.

De fem kvinder i klassen kommer fra fem forskellige lande: Fra Holland er der Saskia, der er uddannet pædagog og kom til Danmark, fordi hendes kæreste havde fået drømmejobbet på Lego. Og så valgte hun at følge med til Vejle. På grund af sprogbarrieren måtte hun arbejde i rengøringsbranchen det første halve års tid, men har nu efter to år i Danmark fået fast arbejde som pædagog i en børnehave. Sigrður fra Island er også uddannet pædagog. Og hun har lært dansk i folkeskolen i Island, så allerede efter 6 uger i Danmark fik hun arbejde som pædagog i en børnehave. Men hun har dog haft brug for at gå på sprogskole for at få sit dansk pudset af. Hun valgte at flytte til Danmark med sine to børn for at prøve noget nyt og vise børnene et andet land og en anden kultur. Xiao fra Kina kom hertil for at videreudanne sig og bruge sin uddannelse til at avancere hjemme i Kina – men så mødte hun sin mand på den højskole, hvor hun var i begyndelsen. Så hun kom aldrig hjem til Kina igen, men tog til gengæld med sin

mand til Grønland i 3 år, og er nu tilbage i Danmark igen og i gang med en uddannelse til social-og sundhedsassistent. Og så har hun fået to børn, hvilket ifølge Xiao er noget af det mest fantastiske ved Danmark: At man kan få mere end et barn! "Min mor i Kina er meget lykkelig for, at hun har TO børnebørn – og det er oven i købet en dreng og en pige!"

For Paulina fra Slovakiet var det kærligheden, der trak hende til Danmark. Hun mødte sin danske mand, da han var på ferie i Slovakiet. Og han fik hende overtalt til at komme med til Danmark, hvor de nu er gift, og hun bruger sin uddannelse som syerske i en dansk virksomhed. Elif kommer fra Tyrkiet og er uddannet levnedsmiddeleniør. Hun mødte sin danske mand, da han var på forretningsrejse til firmaets afdeling i Tyrkiet, hvor Elif arbejdede. Det var kærlighed ved første blik, og for at gøre proceduren med myndighederne så enkel som mulig, besluttede de hurtigt at gifte sig. Alligevel måtte de vente 6 måneder på, at Elif kunne få lov til at komme ind i landet, efter at de var blevet gift i Tyrkiet. Men nu bor de sammen i Vejle og har arbejdet i samme firma indtil for en måned siden. Der er nemlig kommet ny ledelse på virksomheden, som ikke ønsker at ægtefæller arbejder på samme arbejdsplads! Så Elif har p.t. ikke noget arbejde, men håber på at finde noget hurtigst muligt. "Og ellers er jeg glad for at bo i Danmark – selv om det I kalder sommer, er ligesom det vi kalder vinter..."

En hilsen fra Ungarn til det danske sprog

Af Bernadett Marsay Dal,

lærer i dansk som andetsprog og i ungarsk

”Du danske sprog, du er min moders stemme,” lyder det smukt i H.C. Andersens digt, ”I Danmark er jeg født”.

Du danske sprog, du er ikke min moders stemme. Jeg fik dig som medgift, da jeg giftede mig her i landet. Kort tid efter blev du til mit levebrød. Jeg er blevet dus med dig igennem årene, dine ord blev fyldt med følelser, og du blev en del af mit voksne liv.

Der er et ungarsk ordsprog, der siger ”Så mange sprog du taler, lige så mange mennesker er du”. Dette er der bestemt noget om. Jeg sugede dansk til mig meget hurtigt. Jeg følte det som en nødvendighed at mestre sproget på et niveau, hvor jeg ved, at ikke alene mit budskab, men også en del af min personlighed kunne skinne igennem. For sprog er en del af ens identitet, og jeg vil ikke give afkald på min. Det, at jeg har et andet modersmål end dansk, tillader mig at anskue dansk som et fremmedsprog, uanset hvor stor en del det fylder i mig.

Det ungarske sprog

Mit modersmål, ungarsk, er ikke et indoeuropæisk sprog. Det hører til den finsk-ugriske sprogfamilie. Sproget har en helt anden sprogopbygning, sprogteknik, bøjningssystemer, tempusbrug etc. Ungarsk er sprogtypologisk set et agglutinerende (sammenklæbende) sprog, mens dansk er et analytisk (adskillende) sprog¹. På ungarsk bygges ordene ved at klæbe morfemerne sammen i kæder. For eksempel: Han har købt det – oversat til ungarsk *megvette*.

Jeg har i denne artikel samlet en lille buket af de sproglige ”lækkerier” i det danske sprog, som jeg synes er interessante set med ungarske øjne. Dette er selvfølgelig ikke en udtømmende kontrastiv analyse af ungarsk og dansk.

Jeg vil give et par eksempler fra den danske fonetik, morfologi, syntaks og sprogbrug som jeg synes i særlig grad adskiller sig fra ungarsk.

Dansk udtale, sammensatte navneord og køn

Jeg vil tilslutte mig mine udenlandske skæbnefæller og erkende, at udtalen i dansk er et kapitel for sig. Reduktioner ved verbernes nutidsendelser, vokalernes positionsbestemte udtale, stød og nogle konsonanter som -d-, -dd- sætter en ungarsers sprogøre på en hård test. Vokalerne -æ- og -å- findes kun i ungarsk dialekt som varianter for -e-, og -o-. Rytmen i dansk og intonationen er også meget anderledes end den ungarske. Ungarsk er meget melodisk i forhold til dansk. Den

ungarske intonation i spørgsmålene er opadgående, mens den på dansk er faldende.

De danske sammensatte ord er en morfologisk ”godbid”. Jeg har længe spekuleret over, hvorfor man ikke bare kan skrive de to dele af sammensætninger sammen i alle tilfælde? Det fungerer jo godt på ungarsk og også for de fleste ord på dansk. For eksempel ordene *bordplade*, *telefonbog*, *guld-tand*, *rødvin*, *morgenmad* og *aftenhold*. Hvorfor skal I blande -e- og -s- i sammensætninger, når der ikke engang er klare regler for, hvornår man skal bruge det ene eller det andet bindebogstav eller skrive ordene sammen uden dem? For eksempel hedder det på dansk *aftensmad*, men *aftenhold*, *morgenmad* men *eftermiddagskaffe*, *dagsrejse* men *dagvagt*.

Der er flere ord hvor formen med og uden bindebogstav er korrekte. For eksempel ordene *nytte(s)løs*, *barsel(s)orlov*, *stor(e)tå* og *tvilling(e)søster*.²

Navneordene på ungarsk har ikke køn, men efter mit første møde med russisk med tre køn var jeg hjulpet på vej til de to køn på dansk.

Præpositioner og kasus

Præpositioner har vi heller ikke på ungarsk, idet alle ord bøjes, og præ-, og suffikserne udfylder præpositionernes funktion. På syntaktisk plan er det selvfølgelig ordstillingen, der kræver øvelse på dansk. Ungarsk er, som jeg nævnte før, et agglutinerende sprog med et meget rigt kasusystem. (Ved hjælp af disse kasus/fald kan man identificere sætningens grundled, genstandsled, omsagnsled og adverbialled. Der er 18 kasus på ungarsk. Til sammenligning er der 15 kasus på finsk og 14 på estisk). De danske substantiver har 2 kasus (nævnfald f.eks. *hunden* og ejefald: *hundens*) og pronominerne har 3 kasus³ (nævnfald/nominativ f.eks.: *jeg*, genstands-fald/akkusativ: *mig* og ejefald/genitiv: *min*). Det danske substantiv *hunden* (*a kutya*) har 18 bøjede former på ungarsk afhængig af, hvilken kasus det optræder i i sætningen. For eksempel i:

Nominativ: *Hunden* sidder i haven. *A kutya* a kertben ül.

Akkusativ: Jeg ser ikke *hunden*. Nem látom *a kutyát*.

Genitiv: *Hundens* tænder er skarpe. *A kutyának* a fogai élesek.

Dativ: Jeg giver *hunden* mad. Adok *a kutyának* enni.

Ablativ: Katten gik væk fra *hunden*. *A macska* elment *a kutyától*.

Sublativ: Bolden faldt på *hunden*. *A kutyára* ráesett a labda.

Allativ: Jeg går hen til *hunden*. Odamegyek *a kutyához*.

Superessiv: Der er jakke på *hunden*. Kabát van *a kutyán*. Og så videre i de resterende 10 kasus.

Endelserne på ungarsk bestemmer også relationerne mellem ordene i sætninger, og det giver mulighed for en ret fri ordstilling. Mens der er ret meget man skal holde styr på på dansk, især hvis man vil have en sammensat sætning formuleret korrekt. Netop fordi det gamle kasusystem er blevet opløst.⁴

Ungarsk grammatik er meget kompleks, men fordelene ved at have et modersmål, der er rigt på detaljer, er, at når man skal lære et fremmedsprog, har man lært meget i sit modersmål om ordklasserne, sætningsleddene, bøjningssystemer, tids- og stedrelationer. Jeg synes derfor ikke, at de fremmedsprog, jeg taler, var vanskelige at lære.

Danske sproglomster

Der er flere forskelle end ligheder mellem dansk og ungarsk. Mine favoritter er blandt andet jeres brug af sproget.

Ved I, at I *takker* meget? Rigtig meget! Man takker da også på ungarsk for noget, man har fået, og også, når svaret er et afslag, siger man høfligt nej tak. Men ikke nok med det. På dansk takker I også for noget, som I allerede har takket for et par gange før, og noget, der er foregået for dage, måske uger siden. *Tak for sidst!* Det er da for meget! Så hvor meget *tak* ligger der i den første *tak*?

Og så *går I i byen*. Det tog mig ret lang tid at finde ud af, at det gør I rent faktisk ikke nødvendigvis. Men I siger det alligevel. Det kan godt være, at I sad hos tante Inge og drak kaffe hele eftermiddagen, men I sagde jo *I skulle i byen*. Tante Inge bor ikke spor i byen. Hun bor fire huse længere nede i nabogaden. Når man siger på ungarsk, at man går i byen, så har man altså et ærinde i byen. Man handler, sidder i café, spiser på en restaurant eller lignende. Hmm, I har snydt mit udenlandsk tænkende hoved, men jeg vil ikke sige i hvor mange år. Et andet udtryk, der har forvirret mig i lang tid, er at *lukke op*. Når man har ordet *åbne*, hvorfor skal vi stakkels udlændinge forvirres med at *lukke op*? Den første del henleder opmærksomheden i én retning, mens den anden halvdel af udtrykket ændrer betydningen til det modsatte.

Så kalder I *inderbane* på motorvejen for *yderbane* og *yderbanen* for *inderbane* (dvs. stik modsat de ungarske betegnelser). Jeg vil nådigt skåne jer for detaljerne fra min første motorvejshjemtur ad tyske motorveje med min mand bag rettet og mig, der giver gode råd undervejs.

Når vores lille dansk-ungarske familie hver sommer kommer til Balatonsøen, skal der bades i to uger. Jeg har længe undret mig over, hvorfor man på dansk *går ud i vandet*, mens vi på ungarsk siger *gå ind i vandet*. Omvendt, hvorfor *kommer I ind*, når I er færdige med at bade, mens alle os fornuftige unga-

Foto: Leif Kjær

rere *går ud* og får tørt tøj på, når vi er færdige med at plaske. Stakkels vores tosprogede børn. Jeg har opgivet at skælde ud, når de ikke følger mit kampråb fra bredden.

Kan nogen så fortælle mig, hvorfor I *prutter om priserne*? I er da ellers nogle beherskede mennesker, jeg kan ikke forestille mig, at I vil eller nogensinde har gjort det. Hvorfor siger I det så? Det passer heller ikke sammen med jeres stille og nøje afmålte natur, at I verbalt *slår* hele tiden. I *slår op med hinanden*, I *slår græs*, I *slår en prut*, men også noget så uskyldigt som et lille ord skal I *slå op i ordbogen*.

Hvorfor hedder den selvsamme salat *Italiensk salat* i Daneriget, mens den hedder *fransk salat* på ungarsk? Og sådan kunne jeg blive ved. For eksempel hvorfor har en dansk kat 9 *liv*, når en ungarsk kun har 7 og et *tusindben* hedder kun 'et hundredeben' *százlábú* på mit sprog. Det er ret skægt at høre en dansk mor kalde sin lille datter *min sveske*, *mit lille pus*. Hun kunne da godt have sagt *min lille kylling*, eller *min lille kanin*. (Det er nemlig hvad man kalder de små i Ungarn.) Men sveske?

Det er naturligvis begrænset hvor mange eksempler der er plads til i en artikel. Disse sproglomster er bare nogle af mine favoritter. For mig er det disse forskelle og nuancer, der gør sproglæringen til en nydelse og udfordringer til leg.

¹ Hentet fra *Pygmalion* af Hanne Dittmer, Simon Laursen, Thomas Kongsted udg.: Systime

² Henrik Galberg Jacobsen og Peter Stray Jørgensen: *Håndbog i nudansk* 3. udg., 1999. S.71.

³ Hentet fra "<http://da.wikipedia.org/wiki/Kasus>"

⁴ Hentet fra "<http://da.wikipedia.org/wiki/Kasus>"

Sprogcentret i EU-samarbejde

Af Birger Sørensen

Sprogcenter Vejle er i øjeblikket med i et partnerskabssamarbejde i EU-regi. Det sker som led i et grænseoverskridende "Grundtvig Partnership Project", som så småt startede op i efteråret, og som fortsætter frem til foråret 2010. Det er Elisabeth Gregersen, VIFIN, Videnscenter for Integration i Vejle, der er vores lokale projektansvarlige, og de øvrige samarbejdspartnere udgøres af en uddannelsesinstitution i hvert af landene Letland, Tyrkiet, Rumænien og Italien.

Møde i Rimini

I Italien er det ikke en uddannelsesinstitution, der er med i samarbejdet, men derimod et firma, Sistema Turismo, der har som arbejdsområde at etablere praktiksteder for udenlandske studerende inden for turistbranchen. Det var da også netop dem, der stod for det fire dages partnerskabsmøde i Rimini i marts, der var det andet møde siden projektets opstart. Der blev arbejdet og debatteret flittigt omkring de enkelte landes bidrag i projektet, og det var dejligt at opleve, at alle kan lære noget af hinanden, og i en international verden er det vigtigt med dialog og udvikling. Det første møde fandt sted i efteråret i Rumænien, idet det netop er samarbejdspartneren fra Bacau i Rumænien, der er projektlederen.

Der hersker stor aktivitet under møderne.

International integration

For Sprogcenter Vejle's vedkommende er det et særdeles relevant projekt, idet fokus er på integration såvel nationalt som internationalt, og det bærer den overordnede titel "E-learning to live in a dynamic Europe". Det er naturligt nok også en række europæiske uddannelsesinstitutioner, der er med. Vi bidrager som de øvrige med udviklingen af digitale portefolier og CV, men vores udviklingsarbejde er væsentlig anderledes. En grundlæggende forskel mellem de øvrige projekter og vores er nemlig, at vi har en anden type studerende, end der normalt ses på uddannelsesinstitutioner. På sprogcentret drejer det sig således om voksne, der har arbejds erfaring og ofte en uddannelse med sig hjemmefra. Og her er det så, at sprogcentret kommer ind i billedet med den ekstra, men centrale service, der udgøres af sproglæring. Vi uddanner med andre ord ikke vore kursister i traditionel forstand inden for et fagområde, men giver dem sproglige kompetencer til at kunne begå sig her i Danmark og finde en plads på arbejdsmarkedet ud fra det, de allerede kan.

Præsentationsportofolier i elektronisk form

For at opnå den største nytteværdi ved projektet, så vil arbejdet for vores vedkommende bestå i at udvikle præsentationsportofolier, der kan karakteriseres som udvidede CV'er, men alle i en elektronisk form, og som skal være den enkelte kursists ejendom til brug ved jobsøgning. Disse CV'er kommer til at indeholde forskellige elementer, præsenteret på en privat og indbydende "hjemmeside" med blandt andet følgende elementer: Baggrund, uddannelse, arbejds erfaring, publikationer, hobbies, rejseerfaring, frivilligt arbejde, og til disse kan der så lægges en kort præsentationsvideo, indscanninger af diplomer, anbefalinger, fotos, blogs samt diverse relevante links til publikationer eller tidligere arbejdspladser. På denne måde vil medbragte kompetencer og arbejds erfaringer bedst muligt kunne præsenteres til arbejdsgivere med henblik på, at kursisten lettere opnår fodfæste på det danske arbejdsmarked, ligesom en oversættelse til engelsk vil kunne bruges til at udvide jobsøgningen til det øvrige EU.

Det er særdeles spændende at være med i et udviklingsprojekt, der giver arbejdet på Sprogcenter Vejle en international dimension, og som samtidig styrker integrationen, såvel af vore kursister som af landene i EU i det hele taget.

Øvelse gør mester

Af Katrine Liisberg, Marie Louise Gabriel, Jette Guldborg Schønning, lærere i dansk som andetsprog

Lektiehjælpsprojekt

Siden oktober 2008 har vi her på Sprogcentret tilbudt lektiehjælp i et særligt projekt, der støttes af Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration. Projektet har til formål at etablere hjælp til lektielæsning som en fast del af deltagernes uddannelses tilbud for at træne dem i at lave hjemmearbejde og dermed sikre et optimalt udbytte af deres ordinære dansk-undervisning.

Et mere langsigtet og overordnet mål med hjælpen er at styrke kursistens mulighed for integration i dennes lokalområde. Dette umiddelbart ambitiøse mål skal forstås sådan, at de i lektiehjælpen erhvervede færdigheder og rutiner i forhold til at være selvhjulpne, også vil fremme kursistens mulighed for og lyst til at integrere sig. Aktiviteterne ud-af-huset (beskrevet herunder) skal ses i samme lys: lokalkendskab på flere måder, opbygning af netværk og kendskab til det kulturelle liv, er faktorer, der gør integrationen lettere.

Projektet løber frem til udgangen af året, men skulle gerne blive så positiv en bestanddel af undervisningen, at lektiehjælp til de mindst skolevante kursister bliver et permanent tilbud.

Målgruppen

Målgruppen er kursister, som går på Sprogcenter Vejle på danskuddannelse 1 (DU1) eller på de første tre moduler på danskuddannelse 2 (DU2). Det vil sige ægte og latinske alfabetere på alle dansksproglige niveauer samt begyndere med kortere skolegang fra hjemlandet. Derudover tilbydes hjælpen til DU2'ere på de afsluttende moduler, hvis de har en langsom progression. Kursisterne kommer i lektiehjælpen én fast dag om ugen - fra danskuddannelse 1 kommer de om onsdagen, og dem fra danskuddannelse 2 møder om fredagen.

Opdelingen af DU2 og DU1 kursisterne skyldes først og fremmest hensynet til sidstnævnte – de har brug for ro og opmærksomhed og risikerer at "forsvinde" i mængden af de mange 2'ere. DU1-kursisterne går til ordinær undervisning fredag formiddag, hvilket giver os mulighed for at samle samtlige lektiehjælpskursister den dag til fælles arrangementer.

Kort efter projektets opstart afholdt vi et intromøde, hvor vi – sammen med diverse tolke – forklarede kursisterne, hvorfor og hvordan, lektiehjælpen skulle bruges.

Eleverne kommer uge efter uge.

Aktiviteterne

Og hvad laver vi så i lektiehjælpen? Allerede inden projektet startede, havde vi udarbejdet såkaldte "træningsrum" – aktiviteter i forbindelse med specifikke færdigheder (f.eks. læsning, skrivning, samtale, grammatik, projekt og modultest). Kursisten vælger selv sit træningsrum fra gang til gang – enten ud fra lyst og behov eller ud fra instruktioner fra sin lærer. Desuden foregår en stor del af undervisningen ved hjælp af computer – vi har mange forskellige programmer, der eksempelvis hjælper kursisten med tilegnelsen af et nyt ordforråd og/eller træner skriftsproglige kompetencer.

I lektiehjælpen lægger vi op til at mange aktiviteter foregår i par eller grupper, hvorved både mundtlige og sociale kompetencer styrkes.

En anden vigtig del af arbejdet foregår ud af huset – besøg på biblioteket, på virksomheder, i butikker og institutioner – eller er ikke-boglige aktiviteter: eksempelvis har vi sået blomsterfrø og plantet de små blomster ud for at komme foråret i møde. For at øge bevidstheden omkring det at træne dansk selv og kende sin egen læringskompetence udleveres en logbog, hvori kursisten er med til at formulere dagens program – og senere evaluere det.

Erfaringer

Nu hvor vi har tilbudt lektiehjælp i et halvt år, kan vi se, at de kursister, som benytter tilbuddet, får udbytte af det på flere måder. For det første understøtter lektiehjælpen den ordinære undervisning, da kursisterne ofte vil arbejde med de

fortsættes side 8

fortsat fra side 7

samme emner og problemstillinger, som de er i gang med på deres hold. Der er således mulighed for repetition og fordybelse i lektiehjælpen. For det andet kan vi se, at kursisterne får indarbejdet gode rutiner her. De vænner sig til at bruge logbogen, og de bliver mere og mere selvhjulpne og forstår at benytte sig af lektiehjælpens mange forskellige "træningsrum". For det tredje skaber kursisterne nye relationer til hinanden: venskaber forstærkes og nye etableres. Kursisterne holder eksempelvis pause sammen i Åbent Studieceter, hvor lektiehjælpen forgår. De drikker kaffe og te her og snakker på kryds og tværs af hold og nationalitet. Denne positive atmosfære oplever vi lærere også som fremmede for læringen. En yderligere gevinst ved lektiehjælpen er, at der er tid og ro til, at de kursister, som har brug for ekstra støtte og hjælp af os lærere, kan få det.

Det er for tidligt for alvor at sige noget om, hvorvidt lektiehjælpen er en så stor succes, at den kan blive en del af Sprogcenter Vejles faste tilbud i årene, der kommer. Men det faktum, at kursisterne uge efter uge kommer i lektiehjælpen af egen fri vilje, vidner om, at de også selv er bevidste om, at de får noget ud af dette ekstra tilbud.

FAKTA

Skriftlige prøver maj/juni

Prøve i Dansk 1	torsdag den 28.5.09	1 tilmeldt
Prøve i Dansk 2	onsdag den 27.5.09	19 tilmeldte
Prøve i Dansk 3	tirsdag den 26.5.09	45 tilmeldte
Studieprøven	mandag den 25.5.09	

Indfødsretsprøven onsdag den 17.6.09 74 tilmeldte

Kommende prøver november/december

Prøve i Dansk 1	torsdag den 19.11.09
Prøve i Dansk 2	onsdag den 18.11.09
Prøve i Dansk 3	tirsdag den 17.11.09
Studieprøven	mandag den 16.11.09

Tilmeldingsfrist til prøverne i dansk er den 7.9.09

Indfødsretsprøven onsdag den 9.12.09

Tilmeldingsfrist til Indfødsretsprøven er den 4.11.09

...i dialog

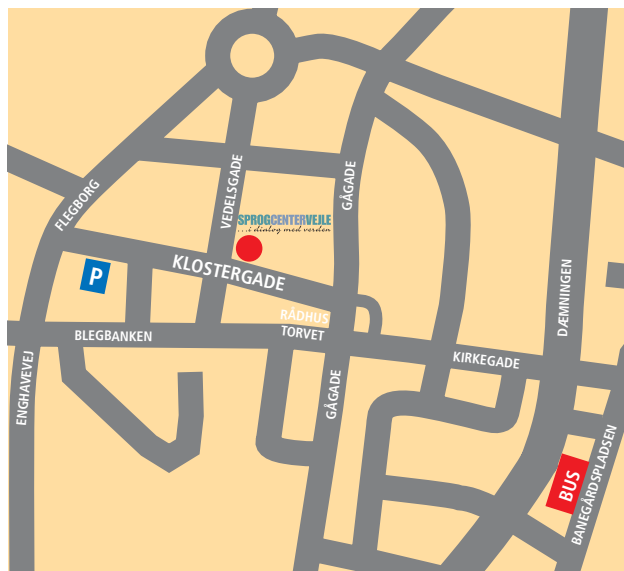
Læserne spør

Min udenlandske svigersøn er kommet til Danmark, fordi han har fået arbejde. Han vil nu gerne begynde at lære dansk. Vi har henvendt os i vores kommune, X, og her siger man, at han skal følge undervisningen på det lokale sprogcenter, men han vil meget hellere gå i Vejle. Han skal endvidere betale et gebyr på 500 kr. Hvorfor kan han ikke gå i Vejle?

Det kan han skam også.

Når man som din svigersøn er selvforsørger, det vil sige, at han forsørger sig selv og ikke er under offentlig forsorg, kan han selv vælge, på hvilket sprogcenter han vil lære dansk. Det står helt klart i loven. Det er kommunens pligt at oplyse om hans rettigheder, og de kan ikke nægte at give ham en henvisning til Sprogcenter Vejle.

Hvad gebyret angår derimod, kan han ikke slippe for at betale det. Det er op til den enkelte bopælskommune at bestemme, om man vil afkræve selvforsørgere et gebyr pr. danskuddannelsesmodul, og det har jeres kommune åbenbart bestemt sig for at gøre. Dette gebyr skal betales, før han kan starte på sprogundervisningen, som så til gengæld er gratis for ham, idet det er kommunens forpligtelse at betale herfor; kommunen får 50% refusion fra staten.

SPROGCENTERVEJLE
...i dialog med verden

Klostergade 4 · 7100 Vejle
Tlf. 76 81 38 00 · sprogcetret@vejle.dk
www.sprogcentervejle.dk

**SPROGETPÅARBEJDEDANSKICENTRUMKULTUR
RISPILINTERNATIONALT MILJØDIALOG OG BEVÆ
GELSEVIDENOGUDVIKLINGMÅLG OG RESULTATER**